

קול פהיכל

קול פהיכל:
077-2115136

לימוד עניני הפקדש והמצוות הנוהגות בזמן שיהיה קיים במהרה בימינו

דבר המערכת

בעוד עשרים שנה. בעוד עשרים שנה הוא יקבל את כספי הפנסיה וההשתלמות למיניהם.

בעוד עשרים שנה הוא יגמור עם המשכנתא, והדירה תהיה נקיה משעבוד (כמוון - כדי למשכן שוב עבור נישואי הילדים...).

בעוד עשרים שנה, הוא יראה פירות מההפקדה החדשית בגמ"ח המרכזי.

בעוד עשרים שנה...

ועוד הרבה לפני זה, כנראה, וכך אנו מקוים, בית קדשנו ותפארתנו יהיה קיים כעובדה. על כל המשתמע מכך. לא ברור בדיוק איך ומתי, אבל זה יהיה, זה יהיה.

זה יהיה!

ומי יבוא לשם? שמא האנשים עם הג'אלביות מהצירורים? אלחנן וחיים?...

הרי אנחנו בעצמינו נבוא לשם, ה' יזכנו.

אנחנו!

ואם אנחנו לא רוצים שזה "פול" עלינו כרעם ביום בהיר, חלילה וחס, אזי צריך הכנה כבר מעכשיו, לפחות...

ושחלילה לא נגיד לא ידענו.

אנחנו, בסיעתא דשמיא נעשה את שלנו, והקב"ה יעשה את שלו. ובמהרה נראהו עין בעין בשונו אל נווהו.

...

בסיעתא דשמיא נוסד קו "קול מהיכל" כדי לקדם ולסייע לעניינים אלו, חובות הלבבות בצפייה האמיתית לבנין ביהמ"ק, ועסק ההלכה בעניינים הנוגעים לכל איש ישראל בזמן הבית.

מס' הקו: 077-2115136

שלוחה 1 - ניתן לשמוע שיעורים מפי ת"ח חשובים שליט"א שכבר התמחו בעניינים אלו.

[שיעורים בנושאים: 1. הבאת קרבן, 2. ביכורים, 3. בספר משנת-תורה (כעת בפ' תרומה), 4. מעילה, 5. עשר הקדושות שבארץ ישראל (המנויות במשנה פ"ק דכלים), 6. פרה אדומה, 7. טומאת אוכלין, 8. קידוש החודש, 9. מעשר שני, 10. צורת ביהמ"ק השלישי שיבנה בב"א, 11. הלכות כלים, 12. שיעורים בגמ' מנחות, 13. בגדי כהונה].

שלוחה 2 - הינה 'בית מדרש' טלפוני בה ניתן לשאול ולתרוץ, להאיר ולחדש, כדרכה של תורה.

שלוחה 3 - ניתן לשמוע שיחות ושיעורי אגדה בענייני ביהמ"ק והמסעף.

שלוחה 4 - נשמעים שיעורים בעניינים מזדמנים, כמו מענין הפרשה וכדו'.

שלוחה 5 - ניתן לשמוע את שיעורי "תורת הקרבנות" (עדיין באופן חלקי).

שלוחה 6 - עדכונים בענייני הקו.

כולנו תקוה לתכלית העולם - "מקדש ד' כוננו ידיך ד' - ימלוך לעולם ועד", בב"א.

ציפית לישועה?

הגאון רבי ראובן מילצקי שליט"א ראש ישיבת רש"י - פ"ת • נמסר בקו בשלוחה 3

שרבי גזר תענית והוריד את ר' חייא ובניו לפני התיבה, וכשהתחילו לומר משיב הרוח נשבה רוח, מוריד הגשם התחיל לרדת גשם, וכשהגיעו לסיים את ברכת מחיה המתים נהיה רעש בעולם על כך שמתקרבת תחית המתים עד שהגיע אליהו הנביא בדמות דוב של אש והטריד אותם בתפילה.

מהו הסוד, שלר' חייא ובניו היה את הכח הזה. הגמ' מביאה שורה חייא היתה עבודה עצומה, שדאג שלא תשתכח תורה מישראל. הוא זרע פשתן, מהפשתן קלע רשתות, צד צבאים, את בשרם האכיל ליתומים ועל הקלף כתב חמשה חומשי תורה וכו'. כדי שהכל יהיה לשם שמים, בקדושה ובטהרה מהתחלה. שיהיה כבוד שמים בשלמות. כל מעשיו היו קידוש ד' בוער, שיהא הכל בטהרה לשמה, בעבודת ד' בשלמות אמיתית - היה משקיע כוחות עצומים כדי שילדי ישראל ילמדו תורה בקדושה ובטהרה כדי להרבות כבוד שמים.

כיון שהיה לו את ה'בערה' וה'אש' של כבוד שמים - היה לו גם את הכח העצום לפעול עם בניו בתפילתו להביא את משיח צדקנו - להביא את המצב של 'יתגדל ויתקדש שמיא רבא' ויהי כבוד ד' לעולם ישמח ד' במעשיו. זהו הכח המיוחד של ר' חייא ובניו.

אנחנו רואים כמה עלינו להיות איכפתיים באמת, להתבונן יותר, ולהבין מה תפקידנו בעולם. לראות את המתנה הגדולה של 'חיים' שקיבלנו, עם כוחות לעבוד ולהתפלל, לחשוב, לראות, לשמוע וללכת. אנו מודים שלש פעמים ביום ברכת 'מודים' - על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך, על ניסוך שבכל יום עמנו.

שנוכה להכניס לעצמנו שאיפה אמיתית שכל כולנו - רמ"ח אברינו ושס"ה גידני - יהיה להרבות כבוד שמים. להתחזק בברכות, בתפילה, בלימוד התורה, בשמירת השבת, להשתדל שכל גופנו יהיה 'אש' של שמחה בעבודת ד', שיהיה בנו בערה לכבוד שמים, שבזה נגיע יותר ל'ציפית לישועה' בשלמות.

וכשנתפלל בתפילה 'לירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכון בתוכה כאשר דיברת' זה יהיה מעומק הלב, שיהא 'בחרבי ובקשתי' - ככל שמותחמים את הקשת יותר, התפילות נענות יותר. ככל שנתחנן יותר 'את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח' רצה ד' אלוקינו' - ונתבונן בתפילה לבקש מעומק הלב "עד מתי אלוקים יחרף צר נאץ אויב שמך לנצח" שיהא כבר כבוד שמים בעולם ויתקיים 'והשב את העבודה לדביר ביתך' שיהיה כבר 'מזבח חדש בציון תכין ובעבודת ביהמ"ק נשמח כולנו בשירי דוד עבדך, שיתגדל ויתקדש שמיא רבא ויתקיים בנו 'ונגלה כבוד ד' וראו כל בשר יחדיו כי פי ד' דיבר'.

אנו זוכים ב"ה שיש התעסקות חשובה מאוד בעבודה של 'ציפית לישועה' שזה מעיקרי העבודה, שכאשר האדם עולה למעלה אחת השאלות הראשונות ששואלים אותו זה האם ציפית לישועה. תפקידו של היהודי הוא, שתהיה לו איכפתיות מכבוד שמים, כל תכלית בריאתו של היהודי היא 'בראנו לכבודו' - שהיא לקדש שם שמים ולהרבות כבוד שמים. וכשאנו נמצאים עכשיו במצב כזה ירוד של מיעוט כבוד שמים וזלזול בכבודה של תורה, זלזול של כבוד השבת, זלזול של כבוד המצוות, כזו אפיקורסות ששואלים 'רבנן מאי אהני לך'. במצב כזה אדם יהודי צריך לבעור בקרבו: "עד מתי אלוקים יחרף צר נאץ אויב שמך לנצח" (תהלים עד י), ובודאי כשזה מגיע מתוך מחנה ה'ערב-רב' שאנו נמצאים איתם, הרי התפקיד שלנו הוא להרבות את התשוקה לכבוד שמים, שיתרבה התגלות של שמך הגדול, שנוכה כבר לראות את ה'ותמלוק אתה ד' לבדך על כל מעשיך בהר ציון משכן כבודך', לחזק בלבנו שנוכה מהרה ל'יבוא אל היכלו האדון', נבקש מהקב"ה שנוכה לראות בחסדים הגדולים ויתגדל ויתקדש שמיא רבא.

איתא בגמרא (ב"מ פה): דבר עצום ונורא! - אליהו הוה שכיח במתיבתא דרבי, יומא חד בראש חודש, איהו ולא אתא. שאלו רבי, אמאי אתרת, אמר לו אליהו שהיה לו היום עבודה עצומה - להקים את אברהם, ליטול את ידיו ולהמתין עד שיתפלל, ולהשכיב אותו, וכן ליצחק, וכן ליעקב, ומשום כך איהו. ושאלו רבי הקדוש, אמאי לא הרימם ביחד, וענה לו על כך - שאם היה עושה כן, היו מרבים בבקשת רחמים והיו מביאים בתפילתם את המשיח קודם זמנו.

[ובמהרש"א כתב מהי הסיבה שאלהו הנביא מעמידם דוקא בר"ח, משום שר"ח הוא זמן מסוגל להתעוררות הגאולה. עם ישראל נמשל ללבנה - שהם עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליוצרים על שם כבוד מלכותו. בר"ח יש עבודה מיוחדת של גילוי כבוד שמים, הקב"ה נתן לנו את הכח של הבריאה לקדש הלבנה, וזהו זמן כפירה לכל תולדותם בהיותם מקריבים לפניך זבחי רצון ושעירי חטאת לכפר בעדם, מזבח חדש בציון תכין, זוהי עת רחמים - מתי נראה עולת ר"ח שנעלה עליו - וביום הקדוש הזה דאקרי מועד, דאית ליה דין של יו"ט כדאיתא בגמ', בזמן הזה, הוא עת רצון עצום להביא את הגאולה. ולכן אליהו מעמיד את האבות הקדושים דוקא בר"ח שיתפללו על הגאולה - זהו מהלך העבודה של אליהו הנביא בראש חודש].

וממשיכה הגמ' - ששאל רבי הקדוש את אליהו, מי יכול בעוה"ז להתפלל בדוגמא לאבות הק' ולהביא את משיח צדקנו, אמר לו - ר' חייא ובניו, ומספרת הגמ' ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה, ובשכר קרייתת

צורת הבית השלישי

הגאון רבי אוריאל שונברג שליט"א ראש חבורה בכולל "צילו של היכל" עיה"ק טובב"א, מח"ס אור אליהו על צורת ביהמ"ק השלישי שיבנה ב"ב וש"ס • נמסר כהקדמה ללימוד צורת הבית השלישי מפי הרב שליט"א, בשלוחה 1/10

איתא במדרש (תנחומא פרשת צו אות יד), כאשר יחזקאל הנביא מקבל נבואה על בנין הבית השלישי ור"ל "אמר יחזקאל לפני הקדוש ברוך הוא, רבש"ע, עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאין, ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית, וכתוב אותו לעיניהם, וישמרו את כל צורתיו ואת כל חוקותיו, וכי יכולין הן לעשות? הנח להם עד שיעלו מן הגולה, ואח"כ אני הולך ואומר להם. א"ל הקדוש ברוך הוא ליחזקאל, ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל? א"ל הקדוש ברוך הוא, גדול קרייתת בתורה כבנינה! לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה, ובשכר קרייתת

שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאלו הם עוסקין בבנין הבית". עכ"ל.

רבינו בחיי (שמות לח ט) מוסיף לבאר שהסיפור בענין המקדש מקרב את בנינו, ודבר זה רמוז בפסוק בתהלים (מח יג יד) "סבו ציון והקיפוה ספורו מגדליה, שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה" מדוע? כדי "למען תספרו לדור אחרון" - היא החביבות וההתעסקות לחשב את בנין ירושלים ואת המקדש, ומסיים רבינו בחיי שבזכות הסובב וההקף בנגלה ובנסתר, ישיב הקב"ה שכינתו לתוכו.

זהו הענין מה שאנחנו משתדלים להתעורר ללמוד תורת ד' בסוגיא זו, כדי שיהא נחשב כאילו עכשיו נבנה. ואין זה

חדש - סידרת שיעורים על סדר תורה שבכתב עם תורה שבע"פ, בפרט לדעת הרמב"ם ז"ל וע"פ ספר "משנת-תורה", מפי המתברר הגאון רבי מנחם שלנגר שליט"א (משגיח ישיבת מאור יצחק - חמד) - בשלוחה 1/3.

חדש - שיעורי מכון "תורת הקרבנות" - בשלוחה 5 (חלקי).

'כאילו', אלא באמת כך הוא, שהרי מיד אחר חורבן הבית הראשון הופיע ונבנה בעליונים המקדש השלישי, הוא נמצא ועומד למעלה, וכל מה שחסרה לנו היא ההארה שהבית השלישי יאיר לנו בתחתונים.

הרמח"ל מגדיר את הענין, שמה שכתוב שירד בניו באש מלמעלה, לא את בניו הארה אלוקית של בית השלישי שכבר נמצא למעלה ויאיר למטה הארה חזקה כ"כ, עד שתתגלה כאן ההארה של בית המקדש, וסביב ההארה הגדולה הזו שתתגלה כאן למטה בעולם הקטן והשפל שלנו אנו נבנה את המקדש.

ומעתה, ככל שאנו מתעסקים בענין המקדש, אנו מגדילים את ההארה של בית השלישי למעלה ומגדילים את ההארה שתהיה מתגלה אצלנו במהרה בימינו.

אנו צריכים להבין, כשחזרו ישראל מהגלות הם בנו את הבית השני, לא את בניו הבית השלישי. הנבואה של יחזקאל היתה שונה מבית ראשון, א"כ איך זה שהם בנו לא את בית ראשון ולא את בית שלישי, אלא כמו שאומר הרמב"ם שהיתה זו הרכבה של שני הבתים - ראשון ושלישי.

היכן ראו את ההרכבה הזו? בעיון בדברי הגר"א (פרק מג יא), נבחין שהוא מדייק בפסולת הלשון שיש בציווי, כשחזרו מהגלות בבית שני, ללמד גם את בניו בית ראשון וגם בית שלישי וז"ל: "הודע אותם וכתוב לעיניהם וישמרו את כל צורתו ואת כל חוקותיו ועשו אותם" - פי' [מדוע נאמר 'אותם' בל' רבים] שני המקדשים. דהיינו שבת שני נעשה מתוך שניהם - מבית ראשון ומבית שלעתידי. עכ"ל.

את הסיבה שלא נצטוו על בניו הבית השלישי, רש"י מבאר שהיו טאטאים, דהיינו שהתשובה לא היתה שלמה. עם כל מה שאנו יודעים שיהיה קיבלו מתוך אהבה - אהבת הנס, ובפורים היתה תשובה גדולה מאוד, מ"מ לא היתה התשובה מושלמת, היא היתה עדיין חסרה. ובמה שהצליחו לחזור בתשובה זכו בחלק מהבית השלישי, אבל מה שלא תיקנו לגמרי ולא הצליחו להתרומם לשייכות של בית השלישי, בענינים אלו נשארו רק עם הבית הראשון. הבית השני מבטא את הדרגה של עם ישראל ושל התשובה שלהם, ומשקף את קרבת האלוקים שהם הצליחו להגיע אליה.

והחסרון הזה גרם לבית השלישי שנמצא בעליונים שלא יכול היה להאיר בכל העצמה - כי היתה חסרה ההתאמה, ולכן היתה הארת פנים עד מידה מסוימת, והיו חסרים את אותם חמשה דברים וכל השינויים וההבדלים שהיו בין בית ראשון לבית שני. כיון שבית ראשון היה למעלה כדוגמת בית ראשון - וגם למטה כדוגמתו, כפי שכתוב בספר מלכים. ולפני שנחבר בית ראשון, הקב"ה אמר לנבוכדנצר 'קח טחון טחנת' - שאינו יכול להחריב את הבית, כיון שהוא כבר חרב למעלה - ורק את הבנין - השלד החיצוני - החריב נבוכדנצר. ומיד כשהחריב את בנין הבית הראשון, הופיע למעלה הבית השלישי.

ומאז כל תקופת בית שני היתה הארה חלקית, כיון שלא היתה התאמה בין עליונים לתחתונים, ולכן מה שזכו - היה קיים בבית שני, ומה שלא - עדיין היה חסר.

אנחנו מצפים דוקא לבנין הבית השלישי - אין אנו רוצים את הבית השני שהוא מצב של 'בדיעבד', שלא היתה בו תשובה שלמה והיה חסר.

יש שאומרים, שאם יזכנו ד' לבנות את הבית, נבנה אותו כבית שני. אבל אנחנו הרי מחכים למשיח שיבוא, והגר"א בתיקוני זהר אומר שאחד מג' שבועות שאנו מושבעים שלא לבנות את ביהמ"ק עד שיבא משיח. והכוונה היא לבנין בית השלישי.

גם בתפילה זה מוכח, כשאנו אומרים ביו"ט 'בנה ביתך כבתחילה' - ודאי אין הכונה לבית ראשון, א"כ מה הוא 'כבתחילה'. הגר"א אומר שההבדל בין ראשון לבין תחילה, הוא שראשון הוא חלק מסדר מסויים, יש ראשון, אחריו שני שלישי וכו', אבל 'תחילה' הוא לפני הסדר. [כמו 'השיבה שופטנו כבראשונה ויועצנו כבתחילה' מבאר רבי אברהם בן הגר"א בפירוש התפילה, פי' כבתחילה - לפני הסדר]. אנחנו מבקשים בית שלישי שהוא כבתחילה - לפני בריאת העולם. כדאינת בפסחים (נד). "שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם, ואלו הן: תורה, ותשובה, וגן עדן, וגיהנם, וכסא הכבוד, ובית המקדש, ושמו של משיח". דהיינו יש בית ראשון ויש בית של 'תחילה' - לפני הסדר, והוא הבית שהיתה בתחילת מחשבתו של הקב"ה - הוא הבית השלישי.

מי בונה את בית המקדש

בכתובות (דף ה.) איתא, דרש בר קפרא: גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ, דאילו במעשה שמים וארץ - כתיב: אף די יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, ואילו במעשה ידיהם של צדיקים - כתיב: מוכן לשבתך פעלת ד' מקדש ד' כוננו ידך. ע"כ. ודברי הגמרא צריכים ביאור, הרי פתח במעשי הצדיקים וסיים במעשי ד' - 'כוננו ידך'. וצריך לומר שמעשי הצדיקים משקפים את מעשי ד'. כשצדיקים עושים דבר, הרי זו פעולה חיצונית שקופה שרואים דרכה את מעשי ד'. כוננו ידך - על ידי מעשי הצדיקים.

וזהו לכאורה הגדר והפשט בדברי חז"ל. שמחד גיסא בתרגום אונקלוס וברמב"ם ועוד, איתא שבני ישראל בונים את ביהמ"ק, ומאידך, יש במדרש תנחומא שמביאים רש"י ורס" (סוכה מא. שבועות טו): מקדש העתיד שאנו מצפין בניו ומשוכלל הוא יגלה ויבא משמים, שנאמר מקדש ה' כוננו ידך. והתירוץ הוא כמו שמדויק בגמ' בכתובות הנ"ל, וכפי שהבאנו מדברי הרמח"ל שזו אש מן השמים שמאירה, וסביב לה בונים את בית המקדש של עצים ואבנים, שהוא לבוש החיצון, והיא המצוה המוטלת עלינו.

מי מעבב את בניו ביהמ"ק

צריכים להבין, כל דבר שבקדושה שחסר לנו, יש לו מעבב - מקטרג מיוחד. כתוב בדברי הגר"א באדרת אליהו, שקליפת עשיו מעבבת את ארץ ישראל, וקליפת ישמעאל מעבבת את ירושלים, וקליפת ערב-רב מעבבת את המקדש. דהיינו מעבבת אותנו מלפעול למעשה.

בארץ ישראל יש לנו קצת שייכות, בני עשיו נתנו לנו, והסכימו שיש זכות ליהודים לשבת בארץ ישראל, וזוה יש קצת ריכון מהקליפה של עשיו. בירושלים - בכל אופן בחלק מירושלים יכולים יהודים לגור, יש זוה קצת ריכון ומיתוק של קליפת ישמעאל. כמובן שלא לגמרי, אבל מעט ובאופן חלקי, כשאנו מקוים שירחם ד' עלינו ויהיה לגמרי. אבל המקדש - זה קליפת ערב-רב - שלא שייך בניו ביהמ"ק עד שתתוקן קליפת ערב-רב. ואנו מביאים את הדברים, כדי שנבין כנגד מה אנו מתמודדים בתקופה זו.

יהי רצון, שבזכות ההתעסקות שלנו בסוגיות אלו, שהקב"ה יסלק את כל הקליפות האלו ונזכה לגאולה שלמה במהרה.

יסודות בדיני טומאת אוכלין

הגאון רבי מרדכי אליהו סלושץ שליט"א ראש-חבורה בכולל "נחלת-משה" ב"ב • שיעור ראשון בסדרת השיעורים מפי הרב שליט"א בשלוחה 1/7

מטמא, כיון שעדיין הוא נקרא מחובר. אבל אם נתלשו המים לרצון מהאדמה - דהיינו שהאדם רצה לתולשן, א"כ מעתה אם יפול על פרי גם שלא לרצון הוא יכשר.

ושיטת הרמב"ם היא שגם משקה שנתלש ברצון אינו מכשיר אלא עד שיפול על הפרי לרצון, ולכן כתב הרמב"ם: "ואינו מכשיר עד שיפול על האוכלין ברצון". והראב"ד וכל הראשונים חולקים על הרמב"ם (שהוא כמעט שיטת יחידיא בד"ן זה), וסוברים שכל תלישה לרצון מועילה, או כשיתן את המים לרצון.

"לרצון הבעלים" - בעליו של הפרי. וכתב הכס"מ שאם הבעלים אינם רוצים שירחצו את הפרי, לא יועיל מה שאחר רוצה שירחץ הפרי - הכל תלוי ברצון הבעלים. הרשב"א חולק על הרמב"ם וסובר שאין צריך דוקא רצון בעלים. האחרונים מבארים שאם יפול גשם על פרי של ראובן, ושמעון יאמר שהוא רוצה בזה, בכה"ג גם הרשב"א יסכים שלא מועיל רצון שמעון על פרי של ראובן. אלא שהרשב"א מדבר בצירור ששמעון מרטיב את פירותיו של ראובן, שבכה"ג היות ועשה מעשה, מכשיר אפילו שלא לרצון. ומצד שני, הרבה אחרונים אומרים שבזה גם הרמב"ם מודה שבה"ג שאדם עשה מעשה אין צריך רצון בעלים. ולפי"ז קשה למצוא היכן נחלקו הרמב"ם והרשב"א, כיון דכרע' מודו שאם נעשה מעשה לא בעינן רצון בעלים, וכשנעשה שלא ע"י מעשה בעינן רצון בעלים.

החזו"א מוסיף, שאפשר שרצון הבעלים של המשקה, כן יועיל. וכגון שכשיהיה משקה של ראובן שיפול על פרי של שמעון. בכה"ג - אם ראובן מעונין במשקה הזה, הרי זה יקרא תלישה לרצון, ואם שמעון יהיה מעונין, יקרא הכשר לרצון.

ולפי הראשונים שהכל תלוי בתלישה - יהיה זה תלוי ברצון של בעל המשקין.

הרמב"ם מסביר שיש שני סוגים ומחלק אותם לשתי מחלקות. א. יש דבר שהוא מיוחד מעצמו לאוכל, אף בלא שמיחידתם אותו. ב. יש דברים שאינם מיוחדים לאכילת אדם, וצריך לחשוב עליהם כדי לייחדם. ונראה להלן הפרטים.

עוד שני כללים בענין טומאת אוכלין, שהרמב"ם לא הזכיר כאן. א. מחובר - כל פרי שמחובר לקרקע, אינו מקבל טומאה. ב. בעלי חיים לפני שמתו, אינם מקבלים טומאה. ובתוס' (נד דף נ) נראה ששני דינים אלו הם אותו כלל - כיון שהחשון שהפרי לא תלוש, ומה שהבהמה חיה, ומחוטרן מעשה שחיטה - שניהם הוא מדין שהם מחוסרים מעשה גדול, ולכן אין להם עדין דין אוכל לקבל טומאה. (ומ"מ עדין דבר זה צריך לימוד מפורש מפסוק). המשך דברי הרמב"ם: "וזהו וזה [בין אוכל המיועד לאדם ובין אוכל שיחזרו אותו לאדם], אינו מקבל טומאה עד שיבלל תחילה באחד משבעה משקין וזהו הנקרא הכשר שנאמר וכי יותן מים על זרע". עכ"ל.

ה"ב: "ואלו הם השבעה משקין שמכשירין את האוכלין לטומאה: המים והטל והשמן [והיין והחלב והדס] - דם מכה של אדם, וכלול בזה גם דם בהמה שנשחטה כד"ן (אבל דם מכה של בהמה אינו מכשיר)] והדבש [כשהוא במצב נוזלי שיכול להקרא משקה, ולא מוצק], ואינו מכשירין עד שיפול על האוכלין ברצון הבעלים". עכ"ל.

המשנה בריש מסכת מכשירין (פ"א מ"א) פותחת: "כל משקה שתחלתו לרצון אף על פי שאין סופו לרצון או שסופו לרצון אף על פי שאין תחלתו לרצון הרי זה בכי יותן". דהיינו שמשפיק שיפול המשקה לרצון או בתחילה או בסוף. רוב הראשונים מבארים, שכונה היא שגם משקה שנפל על פרי שלא לרצון - אם הוא נתלש מהאדמה (שירד גשם ונפל על הארץ) שלא לרצון - אינו

יש להקדים ולבחון היכן יש לנו נפק"מ למעשה בטומאת אוכלין. בשלמה אב הטומאה - מטמא אדם ואוכל, אבל אוכל הרי אינו מטמא אדם, וא"כ למאי נפק"מ.

ראשית, ישנה נפק"מ פשוטה, דין מפורש בתורה לענין תרומה קדשים ומנ"ש, שאסור לאכלם בטומאה.

עוד יש ענין גדול שמבואר בש"ס בהרבה מקומות, שחברים היו מקפידים לאכול אף חולין בטהרה. ויש שרוצה לומר שאף יש חיוב גמור לאכול חולין בטהרה, אמנם כאמור, אף בלא חידוש זה, מבואר בגמ' שיש ענין לאכול חולין בטהרה.

דין נוסף בענין טומאת אוכלין, אוכל מטמא אוכל, אפילו אוכל שאין מחשבין עליו לאוכל, והוא חולין, צריכים להקפיד עליו שהוא טהור, כדי שלא יבואו מטמא איתו תרומה ומע"ש, ומדרבנן יכול אף לטמא משקין לעשותן ראשון לטומאה.

א"כ אם נראה אוכל אפילו כשמונח ברחוב, יהיה חשוב להקפיד עליו שלא יהא טמא, כדי שלא יבא לטמא משקין, ולא יטמא תרומה. בדומה לזה, מוזכר בגמ', שהיו מקפידים שלא להרבות טומאה בארץ ישראל, גם בדברים שלא היו מחשבים לאוכל, מהטעם הנ"ל, כדי שלא יבואו לטמא אוכלין אחרים.

נפק"מ נוספת לטומאת אוכלין, 'פסול גויה' - אדם שאכל כביצה אוכלין טמאין, הוא עצמו נהיה טמא מדרבנן, ואסור לו לאכול תרומה עד שיטבול. אמנם יש בו חידוש, שאינו צריך הערב שמש בטומאה זו שהיא מדרבנן.

•••

רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פ"א ה"א: כל אוכל המיוחד למאכל אדם כגון לחם ובשר וענבים וזיתים וכיוצא בהן מקבל טומאה וכל שאינו מיוחד למאכל אדם ה"ז טהור ואינו מקבל טומאה אא"כ חישב עליו וייחדו למאכל אדם. עכ"ל.